

Recepce díla Sørensa Kierkegaarda v českém jazyce

Roman Králík

Stredoeurópsky výskumný ústav Sørensa Kierkegaarda, Nitra

Následující text se soustřeďuje na recepci díla (překlady a sekundární literaturu) Sørensa Kierkegaarda (1813-1855) v České republice. Dřívější recepce období Česko-Slovenska (od roku 1918), jakož i období Rakousko-Uherska (od roku 1867) je orientována výhradně na publikace a studie v českém jazyce.¹ Příspěvek přináší doposud nepublikované a kompletní bibliografické údaje o Kierkegaardových překladech, stejně tak i kompletní seznam sekundární literatury.

Překlady spisů Sørensa Kierkegaarda

1. Kompletní překlady jednotlivých Kierkegaardových spisů:

První kompletní překlad Kierkegaardova díla v českém jazyce se objevil v roce 1911 zásluhou Milady Krausové Lesné, přičemž se poněkud paradoxně jednalo o poslední Kierkegaardovo dílo *Okamžik* (šlo o sbírku článků dánského filosofa z časopisu *Okamžik*, který Kierkegaard vydával v letech 1854-1855).²

Další kompletní překlady spisů se objevily až po roce 1993 zásluhou Marie Mikulové Thulstrupové:

Bázeň a chvění (Praha, Svoboda-Libertas 1993);³

Nemoc k smrti (Praha, Svoboda-Libertas 1993);

1 V souhrnu nejsou uváděny publikace českých a slovenských autorů v cizích jazycích, mezi něž patří např.: M. Mikulová Thulstrup, J. M. Lochman, K. Marková, M. Humpál, J. Olšovský, J. Marek, P. Osolobě, M. Sapík, H. Březinová, R. Králík a další. Recepce díla S. Kierkegaarda ve slovenském jazyce byla publikována v časopise *Filozofia*, 68, 2013, č. 1, s. 82-86.

2 Druhé vydání vyšlo v roce 2005 v pražském nakladatelství Kalich.

3 Část spisu s názvem: *Chvalořeč na Abraháma, otce národů a otce víry*, přeložil podle dánské předlohy a německého zpracování Alfreda Pulse Jaroslav Šimsa. P. YMCA 1939. 14 s. (Knihovna Křesťanské revue; sv. 9).

Filosofické drobký aneb Drobátko filosofie (Olomouc, Votobia 1997);
Skutky lásky: několik křesťanských úvah ve formě proslovů (Brno, CDK 2000);
Nácvik křesťanství (Brno, CDK 2002);
Sud'ťe sami! (Brno, CDK 2002);
Má spisovatelská činnost. (Brno, CDK 2003);⁴
Boží nezměnitelnost (Toronto, University of Toronto Press 2010).⁵

Překlady dalších autorů:

– *Tři páteční pozvání k Večeři Páně.*

Překlad Robert Novotný. Praha, Kalich 2000.

– *Opakování: pokus v oblasti experimentální psychologie od Constantina Constantia.*

Překlad Zdeněk Zecpal. Praha, Vyšehrad 2006.

– *Obvyklá i případná krize v životě herečky.*

Překlad Petr Osolsobě. In: týž (ed.), *Kierkegaard o estetice divadla a dramatu.* Brno, CDK 2007, s. 195-212.

2. Překlady částí spisů Søren Kierkegarda:

– *Bud' anebo:*

Část: „Svědčův deník“.

Překlad Josef Heim. Praha, Adámek 1910.

Překlad Karel Sudějovský. Praha, Sfinx 1920.

Překlad Radko Kejzlar. Praha, Odeon 1970.

2. vydání. Praha, Mladá fronta 1994.

3. vydání. Bratislava, Chronos 1994.

Část: „Reflexe antického tragična v tragičnu moderním“.

Překlad Petr Osolsobě. In: týž (ed.), *Kierkegaard o estetice divadla a dramatu.* Brno, CDK 2007, s. 175-194.

– *Konečný nevědecký dodatek k Filosofickým drobkům:*

Část: „Dobový trend v dánské literatuře“.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová. In: týž (ed.), *Kierkegaard, S., Má literární činnost.* Brno, CDK 2003, s. 61-142.

– *Stadia na cestě životem:*

Část: „In vino veritas“.

Překlad Hugo Kosterka. Praha, Symposium 1913, s. 1-81.

4 Součást překladu: Kierkegaard, S., *Má literární činnost.* Brno, CDK 2003, s. 61-142.

5 In: *Kierkegaard's Mirror for the Present Age.* Ed. R. Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2010, s. 27-37.

– *Bez autority:*

Část: „Rozdíl mezi géniem a apoštolem“.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová. In: Kierkegaard, S., *Má literární činnost*. Brno, CDK 2003, s. 47-60.

– *Literární recenze:*

Část: „Současnost“.

Překlad Miroslav Žilina. Praha, Votobia 1969. 2. vydání. Praha, Votobia 1996.

– *Johanes Climacus – anebo De omnibus dubitandum est:*

Část: „Co je pochybnost?“

Překlad Klára Osolsobě. In: Osolsobě, P. (ed.), *Kierkegaard o estetice divadla a dramatu*. Brno, CDK 2007, s. 213-217.

– *Vzdělavatelné řeči v rozličném duchu:*

Část: „Čistota srdce aneb chtít jen jedno“.

Překlad Josef Veselý. Praha, Ústřední církevní nakladatelství 1989.

Část: „Evangelium utrpení“.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová. In: Kierkegaard, S., *Evangelium utrpení*. Brno, CDK 2006, s. 7-82.

– *Křesťanské řeči:*

Část: „Starosti v zápasech utrpení. Myšlenky, jež raní zezadu“.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová. In: Kierkegaard, S., *Evangelium utrpení*. Brno, CDK 2006, s. 83-228.

– *Papíry a deníky:*

Část: „Z deníků a papírů“.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová. Brno, CDK 2009.

– Z deníků a papírů.

Překlad Kateřina Marková.⁶

– O Arthuru Schopenhauerovi: Zápisek z Deníku z roku 1854.

Překlad Marie Mikulová Thulstrupová.⁷

– Søren Kierkegaard, Zápisky (1836-1854).

Překlad Zdeněk Zacpal.⁸

– Několik myšlenek o politice. Søren Kierkegaard.

6 In: Králík, R. et al., *Kierkegaard as Challenge to the Contemporary World*. Toronto, University of Toronto Press 2011, s. 27-31.

7 In: Králík, R. et al., *Kierkegaard's Mirror for the Present Age*. Toronto, University of Toronto Press 2010, s. 38-42.

8 *Literární noviny*, 8, č. 40 (8. 10. 1997), s. 9.

Překlad Zdeněk Zaccal.⁹

- Výpisky z četby – Søren Kierkegaard: Deníkové zápisky 1836-1838.

Překlad Zdeněk Zaccal.¹⁰

- Søren Kierkegaard, Z pozdních deníků (1848-1852).

Překlad Zdeněk Zaccal.¹¹

- Ze zápisků Sorena Kierkegaarda.

Překlad Zdeněk Zaccal.¹²

V současnosti se připravují dva další překlady kompletních Kierkegaardových děl do českého jazyka *Koncept úzkosti* (Kateřina Marková) a *Stadia na cestě životem* (Zdeněk Zaccal). Jejich již přeložené části: „Šalomounův sen“ (překlad Jakub Marek) a Kierkegaardova vzdělavatelná řeč s názvem „Láska přikryje množství hříchů“ (překlad Zdeněk Zaccal), budou publikovány ve spolupráci s Central Research Institute of Søren Kierkegaard a Kierkegaard Circle, University of Toronto v nejbližším projektu Acta Kierkegaardiana v roce 2013.

Sekundární literatura

Je velmi zajímavou skutečností, že první zmínka o Sørenu Kierkegaardovi v českém jazyce byla uveřejněna již v roce 1865, tedy jen deset let po smrti dánského filosofa. Šlo o heslo v *Slovníku naučném* od Františka Ladislava Riegera.¹³ Z následujícího přehledu je jasné, že nárůst kierkegaardovských publikačních aktivit nastal hlavně po roce 1989.

Bibliografický přehled:

Benyovszky, L., Ego cogito a transcendence pohybu. O Kierkegaardově vpracování problému subjektivity ve srovnání s Descartem. *Acta oeconomica pragensia*, 3, 1995, č. 6, s. 44-64.

- Negativita a vrženost. O Kierkegaardově kritice Hegelova pojmu negativita. *Filosofický časopis*, 45, 1997, č. 3, s. 357-371.

- Transcendence a úzkost. *Lidé města*, 2002, č. 8, s. 3-12.

- Okamžik a čas čekání. Dostupné z: www.ojrech.cz/filosofie/Okamzik.pdf [cit. 5. 5. 2013].

Blecha, I., Job, nebo Hegel? *Literární noviny*, 8, č. 48 (3. 12. 1997), s. 5.

9 *Literární noviny*, 11, č. 48 (22. 11. 2000), s. 9.

10 *Literární noviny*, 4, č. 17 (29. 4. 1993), s. 14.

11 *Literární noviny*, 7, č. 18 (2. 5. 1996), s. 1.

12 In: *Almanach severských literatur*. Praha, DeskTop Publishing–FF UK 1997.

13 Rieger, F. L., Heslo „Kierkegaard, Søren“. In: *Slovník naučný*. Díl 4. Praha, Kober 1865, s. 652.

Brandes, G., *Søren Kierkegaard. Literární studie*. Praha, Josef Pelcl 1904. 240 s.

Bravená, N., Vliv teologicko-filozofického myšlení Søren Kierkegaarda na teologický odkaz Dietricha Bonhoeffera. Podněty a výzvy pro současnost. In: *Kierkegaard as Challenge to the Contemporary World*. Ed. R. Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2011, s. 204-217.

Brynda, J., Filozofie svobody bez receptu. *Mladá fronta Dnes*, 5, č. 205 (1. 9. 1994), s. 11.

Čapek, J. B., Søren Kierkegaard (K 150. výročí narození dánského filosofa). *Kostnické jiskry*, 48, 1963, č. 17, s. 4.

Fiala, V., *Trojzvuk*. Praha, František Borový 1945. 129 s.

Fröhlich, F., Ještě jednou k českému Kierkegaardovi. *Literární noviny*, 9, č. 1 (7. 1. 1998), s. 9.

Gabriel, J., Søren Kierkegaard. *Literární noviny*, 7, č. 32 (7. 8. 1996), s. 16.

Gardiner, P., *Kierkegaard*. Přel. Milan Jára. Praha, Argo 1996. 149 s.

Guardini, R., *Těžkomyslnost a její smysl*. Přel. František Pastor. Olomouc, Votobia 1995. 91 s.

Heidrich, O., Heslo „Søren Aabye Kierkegaard“. In: *Masarykův slovník naučný*. III. Praha, Československý kompas 1927, s. 984-985.

Hromádka, J. L., Heslo „Søren Aabye Kierkegaard“. *Ottův slovník naučný*. Díl 3/1. Praha 1934, s. 506-507.

– Søren Kierkegaard. *Křesťanská revue*, 22, 1955, č. 8, s. 243-247.

Hubník, S., Kierkegaard a doba postmoderní. In: *Kierkegaardove dni*. Ed. P. Krchňák. Zvolen, KSV FE TU 1993, s. 56-65.

Humpál, M., „Søren Kierkegaard“. In: *Slovník severských spisovatelů*. Praha, Libri 2004, s. 260-262.

– Život melancholického Dána. *Literární noviny*, 6, č. 38 (21. 9. 1995), s. 5.

– Absolutní paradoxy: Dvě významná díla Søren Kierkegaarda) *Literární noviny*, 5, č. 23 (9. 6. 1994), s. 4.

– Jak rozmělnit filozofii. *Literární noviny*, 7, č. 40 (8. 10. 1997), s. 8-9.

Janke, W., *Filosofie existence*. Přel. Jaromír Loužil. Praha, Mladá fronta 1994. 247 s.

Kranát, J., Co měl na srdci kazatel Kierkegaard. *Lidové noviny*, 14, č. 65 (17. 3. 2001), příloha Orientace, s. 22.

Králík, R., Tři páteční pozvání k Večeři Páně. *Theologická revue*, 72, 2001, č. 3, s. 180-183.

- Kierkegaard jako křesťan. *Český zápas*, 82, 2002, č. 8, s. 9.
- Søren Kierkegaard: Skutky lásky aneb několik křesťanských úvah ve formě proslavů. *Theologická revue*, 73, 2002, č. 1, s. 101-103.
- K dosavadnímu bádání o díle a životě Sorena Kierkegaarda. In: *Postskriptum ku Kierkegaardovi*. Ed. Andrej Démuth. Pusté Úřany, Schola Philosophica 2006, s. 20-27.
- Kierkegaard v současnosti. *Český zápas*, 86, 2006, č. 21, s. 3.
- *Problém zvaný Kierkegaard*. Bratislava, vl. náklad 2006. 82 s.
- *Zápas Sorena Kierkegaarda*. Nitra, FF UKF 2006. 1. část, s. 1-106.

Králík, R. – Roubalová, M., O lásce a útěše: několik poznámek nad spisem Slova útěchy. In: *Kierkegaard as a Philosopher of Love*. Ed. Roman Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2012, s. 208-217.

– *Hebrew Language and Writing, with consideration to Kierkegaard's Reading of the Akedah*. Hebrejský jazyk a písmo, s ohledem na Kierkegaardovo porozumění Akeda. Toronto, University of Toronto Press 2013 (v tisku).

Kraus, A. V., Søren Kierkegaard. *Česká mysl*, 1, 1900, č. 5, s. 321-329.

- Søren Kierkegaard. *Česká mysl*, 1, 1900, č. 6, s. 435-443.

Křivohlavý, J., Problém zvaný Kierkegaard. *Český zápas*, 86, 2006, č. 34, s. 9.

- Čistota srdce a upřímnost. In: *Osamelý havran*. Ed. C. Diatka a R. Králík. Nitra, FF UKF 2007, s. 17-23.

Liguš, J., Kierkegaard jako filozof a teolog. Pojem paradoxu jako mostu mezi filozofií a teologií. In: *Čistota srdce*. Ed. C. Diatka a R. Králík. Nitra, FF UKF 2007, s. 63-78.

- Søren Kierkegaard a Karl Barth. Návaznost dialektické teologie na některé filozoficko-teologické, etické a existenciální důrazy S. Kierkegaarda. In: *Kierkegaard as Challenge to the Contemporary World*. Ed. R. Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2011, s. 32-51.

Máhrík, T. – Králík, R., Jednotlivec a svoboda bez hranic u Kierkegaarda a Kryla. In: *Kierkegaard's Mirror for the Present Age*. Ed. R. Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2010, s. 296-303.

Major, L., Člověk mezi sebezvěčněním a existencí. *Lidové noviny*, 7, č. 58 (10. 3. 1994).

Marek, J., *Kierkegaard – nepřímý prorok existence. Filosoficko antropologická studie Kierkegaardova obrazu lidství*. Praha, Togga 2010. 341 s.

- Lítost a obraz hříšnice v Kierkegaardových „Vzdělavatelných řečech 1849-1850“. In: *Kierkegaard as a Philosopher of Love*. Ed. R. Králik et al. Toronto, University of Toronto Press 2012, s. 272-287.
- Mýtus o Adamovi. Určení času, věčnosti a okamžiku v Kierkegaardově „Pojmu úzkosti“. In: *Časovost a smrtelnost II. Studie k časové konstituci lidské existence – časovost v dějinných proměnách*. Ed. J. Marek. Praha, Togga 2010, s. 129-169.
- Svět jako klíč k existenci (S. Kierkegaard a K. Jaspers). In: Kuneš, J. – Vrabec, M. et al. *Člověk a jeho svět*. Praha, Filosofia 2008, s. 149-170.
- Pod určením duše. Interpretace dialektického pojetí lidství u S. Kierkegaarda. In: *Ročenka pro filozofii a fenomenologický výzkum II/2012*. Praha, Togga 2012, s. 17-35.

Møllehave, J., *Slova útěchy*. Přel. Blanka Kirsteinová. Praha, Kalich 2011. 204 s.

Olišovský, J., Březina a Kierkegaard. In: *Zápas Søreny Kierkegaarda*. Ed. R. Králik. Nitra, FF UKF 2006, 2. část, s. 121-129.

- *Niternost a existence. Úvod do Kierkegaardova myšlení*. Praha, Akropolis 2005, 262 s.
- Heidegger a Kierkegaard. Pojetí sebe sama a existence. In: *Kierkegaard's Mirror for the Present Age*. Ed. R. Králik et al. Toronto, University of Toronto Press 2010, s. 265-281.
- Kierkegaardovo estetické stadium. *Estetika*, 36, 2000, č. 1, s. 34-42.
- Kierkegaardův pojem paradoxní zbožnosti. *Theologická revue*, 73, 2002, č. 1, s. 40-50.
- Kierkegaardovo etické stadium. *Filosofický časopis*, 50, 2002, č. 4, s. 561-573.
- Kierkegaardův pojem výjimky. *Theologická revue*, 74, 2003, č. 3-4, s. 385-393.
- Heidegger a Kierkegaard: řeč a básnické, filosofické myšlení. *Svět literatury*, 20, 2010, č. 41, s. 30-41.
- Heidegger a Kierkegaard: pojetí Boha a posvátného. *Envigogika* 2010. Dostupné z: <http://www.envigogika.cuni.cz/index.php/cz/recenzovane-clanky/2010/envigogika-2010c1/380-heidegger-a-kierkegaard-pojeti-boha-a-posvatneho> [cit. 5. 2013].

Osolobě, P. (ed.), *Kierkegaard o estetice divadla a dramatu*. Brno, CDK 2007. 246 s.

- Kierkegaardův pojem pohybu a skoku. *Filosofický časopis*, 53, 2005, č. 3, s. 343-363.
- Kierkegaard o lásce. *Host*, 17, 2001, č. 2. Recenzní příloha, s. v-vi.

– Bázeň a chvění. Nemoc k smrti. *Filosofický časopis*, 42, 1994, č. 5, s. 861-863.

Pajas, R., Tři kázání na sedmašedesáti malých stránkách. *Nové knihy*, 41, č. 7 (14. 2. 2001), s. 23.

Papoušek, V., Filozof Jób. *Tvar*, 9, č. 17 (15. 10. 1998), s. 23.

Paulas, J., Těžkomyslnost a její smysl. *Katolický týdeník*, 6, 1995, č. 34, s. 9.

Pavlíková, M. – Králík, R., Prorok nebo kacíf? – Søren Kierkegaard. *Český zápas*, 93, 2013, č. 10, s. 2.

Rolný, I. S., Kierkegaard a F. Nietzsche, hlasy volající na poušti. In: *Kierkegaardove dni*. Ed. P. Krchňák. Zvolen, KSV FE TU 1993, s. 41-49.

Rohde, P. P., *Kierkegaard*. Přel. Jiří Horák. Olomouc, Votobia 1995. 187 s.

Umlauf, V., *Kierkegaard: hermeneutická interpretace*. Brno, CDK 2005. 318 s.

– Sympatický Kierkegaard. In: *Postskriptum ku Kierkegaardovi*. Ed. A. Démuth. Pusté Úřany, Schola Philosophica 2006, s. 48-56.

Sapík, M., Kierkegaard a jeho poslání v současném filosofickém myšlení. In: *Kierkegaard's Mirror for the Present Age*. Ed. R. Králík et al. Toronto, University of Toronto Press 2010, s. 254-263.

Stark, S., Charakter filozofie 19. a 20. století. Kierkegaard. In: *týž* (ed.), *Filosofie 18.-20. století*. Plzeň, Aleš Čeněk 2009, s. 33-40.

Svobodová, Z., Kierkegaard a Mozart. *Křesťanská revue*, 22, 1955, č. 8, s. 39-41.

– Kierkegaard v dopisech a denících. K výboru „Existenz im Glauben. Aus Dokumenten Briefen und Tagebüchern Søren Kierkegardas“. *Křesťanská revue*, 23, 1956, č. 10. s. 311-312.

Šalda, F. X., *Okamžik a věčnost. Dvě stati z časových i nadčasových*. Praha, Společnost F. X. Šaldy 1992. 10 s.

Šestov, L. I., *Kierkegaard a existenciální filosofie*. Přel. kol. překl. Praha, Oikúmené 1997. 100 s.

Štefeček, J., Vášeň Sorena Kierkegarda. In: *Ethical Bridges*. Toronto, University of Toronto Press 2011, s. 1-81.

Štukanec, L., Dějiny ve filosofii Søren Kierkegaard. *Universitas*, 3, 1970, č. 1, s. 35-42.

Thulstrupová, M. M., Grundtvigovo a Kierkegaardovo pojetí křesťanství. *Křesťanská revue*, 52, 1985, č. 6, s. 124-130.

– Jiná dimenze. Přísp. Søren Kierkegaard. *Křesťanská revue*, 60, 1993, č. 4, s. 108-109.

– Kierkegaard a církev v jeho době. In: *Postskriptum ku Kierkegaardovi*. Ed. A. Démuth. Pusté Úpavy, Schola Philosophica 2006, s. 118-125.

– *Kierkegaard a dějiny křesťanské zbožnosti: ekumenický příspěvek*. Brno, CDK 2005, 227 s.

– Nemoc k smrti a Sebevražda. *Křesťanská revue*, 59, 1992, č. 2, s. 35-39.

– Refutatio Humpálovy kritiky mého překladu S. Kierkegaard. *Literární noviny*, 8, č. 44 (5. 11. 1997), s. 9.

– Søren Kierkegaard z jiné stránky. *Křesťanská revue*, 30, 1963, č. 9, s. 203-206.

– Život Kierkegaardových děl a myšlenek za posledních padesát let. *Křesťanská revue*, 60, 1993, č. 10, s. 266-268.

Tvrdoň, J., Sympatická četba Kierkegaard (V. Umlauf). *Katolický týdeník*, č. 11, 2006. Dostupné z: <http://www.katyd.cz/clanky/sympaticka-cetba-kierkegaard-u-umlauf.html> [cit. 5. 5. 2013].

Vaněk, J., Prochvělé myšlení. *Nové knihy*, 34, č. 8 (2. 3. 1994), s. 2.

– Učitelův žák, či Boží učedník? *Nové knihy*, 37, č. 20 (28. 5. 1997), s. 2.

Veselý, J., Søren Kierkegaard [1913-1855]. *Kostnické jiskry*, 65, 1980, č. 37, s. 3.

Vysopal, J., Søren Kierkegaard – osobnost. In: *Kierkegaardove dni*. Ed. P. Krchňák. Zvolen, KSV FE TU 1993, s. 31-34.

Zacpal, Z., Klamem k pravdě: Odkaz Søren Kierkegaard. *Respekt*, 19/1998 (4. 5. 1998), s. 17.

– Křesťanský individualista Søren Kierkegaard. *Protestant*, 9, 2005, s. 4-6.

– Rozhovor odpovědného redaktora Martina Žemly s překladatelem Zdeňkem Zacpalem (Søren Kierkegaard – Opakování). *Nakladatelství Vyšehrad, čtení na jaro* – I/2006, s. 16.

Zaslavskij, D. I., Pomatenost a pomatenci v současné buržoazní filosofii. (Kritika Søren Kierkegaard a jeho pokračovatelů). *Sovětská věda – Filosofie*, 5, 1955, č. 4, s. 363-373.